

УДК 070:051

© **О. В. Трищук**, д-р наук із соц. ком., проф.,
В. О. Касянчук, канд. наук із соц. ком.,
КПІ ім. Ігоря Сікорського, Київ, Україна

**ПЕРВИННА КОМУНІКАЦІЯ З АВТОРАМИ
В НАУКОВИХ ЖУРНАЛАХ,
ІНДЕКСОВАНИХ WEB OF SCIENCE**

Досліджено первинну комунікацію авторів з науковими журналами. Підкреслено важливість швидкого та правильного добору журналів для опублікування статті, що також пов'язано з проблемою існування «хижацьких» видань, які зосереджені на отриманні фінансової вигоди від публікацій і не забезпечують поширення наукової інформації. На основі наукових розвідок та рекомендацій видавців обґрунтовано важливість описів журналів для взаємодії з авторами і прийняття ними рішення про подальшу співпрацю.

Ключові слова: науковий журнал; первинна комунікація; читацька аудиторія; редактор; рецензент; якісні наукові журнали; «хижацькі» журнали.

Постановка проблеми

Що більше у світі функціонує наукових журналів, то сильнішою є конкуренція між ними за актуальні й цінні наукові публікації. Редакції дослідницьких часописів прагнуть мати широке коло авторів, щоб відображати на своїх сторінках різноманіття наукових думок, методик і підходів.

Для досягнення цієї мети важливу роль грає первинна комунікація науковця з журналом — процес ознайомлення з його тематикою, вимогами до матеріалів, особливостями редакційного процесу. Саме на цьому етапі вирішується, чи взаємодіятиме автор надалі з виданням. Проблема пошуку відповідного видання

для власних робіт є нагальною для науковців, адже згідно з вимогами до якості журнали мають забезпечувати різноманіття авторів [1]. Актуальності питанню первинного сприйняття автором інформації про журнал надали сучасні події, пов'язані з пандемією COVID-19, які підтвердили необхідність швидкого й точного добору видань для опублікування у зв'язку з важливістю негайного оприлюднення досліджень щодо вірусу COVID-19 [2].

Актуальність вивчення первинної комунікації між автором і науковим журналом обумовлена тим, що разом з якісними виданнями існують так звані «хижацькі» журнали, які не забезпечують якісного

опрацювання поданої статті, не реалізують функцію поширення наукової інформації повноцінно, а лише отримують фінансову вигоду. Тож для науковців дуже важливо за описом журналу ідентифікувати якість видання [3].

Крім цього, на часі є створення умов успішної первинної комунікації, адже для інтегрування українських видань у світовий академічний простір інформація про нього має бути доступна й зрозуміла для вчених з різних країн — і ці підходи вже активно впроваджуються. Слід зауважити, що подібні процеси відбуваються в усіх національних наукових мережах, які змушені приймати англомовні стандарти наукової комунікації [4].

Аналіз попередніх досліджень

Первинне комунікування науковців з журналом досліджене частково. Цю тему більше висвітлюють практики видавничої діяльності. Так, експерти великих корпорацій з випуску наукової літератури стверджують, що джерелами, звідки автор може почерпнути інформацію про видання, є описи журналів. У видавництві Taylor & Frانسis Group вважають ці повідомлення «потужним ресурсом, за допомогою якого можна вибрати найкращий журнал для своїх досліджень» [5]. У видавництві Wiley-Blackwell стверджують, що глибоке розкриття інформації про журнал відкриє видання широкій публіці [6]. Компанії дають узагальнені поради з підготовки цих текстів.

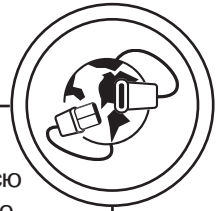
Важливою є робота К. Хайленда, в якій досліджено описи журналів з біології, соціології, приклад-

ної лінгвістики та машинобудування. Встановлено, що найчастіше в них розкрито такі теми: «контекст, цінності, цілі й предметна галузь журналу; повноваження журналу та його значення для громади; потенційні переваги для авторів і читачів; зобов'язання журналу щодо підтримання якості; важливі аспекти процесу публікування та поширення видання» [7].

Щодо первинної комунікації з позиції автора, то тут переважають наукові дослідження про критерії добору видань для подання статті.

Так, Р. Райзон, Дж. Шепферд та М. Кідд надають поради стосовно пошуку журналів для опублікування коротких наукових доповідей та описують ініціативу «Think. Check. Submit», яка допомагає дослідникам ідентифікувати якісні видання. Ключовими параметрами є: упізнаваність видання серед колег; чітке ідентифікування видавця, його контакти (телефон, електронна пошта, поштова адреса); розкриття механізму рецензування; пояснення витрат; відомі імена в редакційній раді; участь редакції у важливих видавничих ініціативах (наприклад, COPE, DOAJ) чи профільних, галузевих асоціаціях [8].

Ф. Шокрані, Р. Ільгаім та інші встановили, що науковці не мають єдиного критерію для прийняття рішення щодо добору журналів. Цей процес супроводжується врахуванням багатьох параметрів. З урахуванням отриманих результатів і власного досвіду дослідники розробили перелік критеріїв добору журналу для опублікування статей біомедичної тематики [9].

Спробу визначити важливі для авторів характеристики якісних журналів здійснили Дж. Регаззі та С. Айтек. Вони зіткнулися з деякими розбіжностями в пріоритетах науковців залежно від галузі досліджень, наукового звання й навіть статі опитаних, але їм вдалося встановити три найважливіші критерії якісних STM-журналів: репутація, тривалість публікаційного періоду та читацька аудиторія [10].

Таким чином, наукові дослідження первинної комунікації поки що зосереджені в галузі STM-журналів. Питання реалізування способів і прийомів встановлення успішного первинного контакту автора та видання в описах журналів було опрацьовано фрагментарно.

Мета роботи

Виявити способи налагодження первинної комунікації авторів і наукових журналів під час ознайомлення з їх описами.

Результати проведених досліджень

Для досягнення мети ми звернулися до досвіду журналів з імпаکت-фактором, які індексуються базою даних Web of Science. Було обрано видання комунікаційної тематики, які є фаховими у своїй галузі та досліджують вербальний і невербальний обмін ідеями та інформацією.

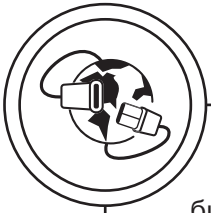
Об'єктом дослідження стали описи 100 журналів. Зазвичай ці описи представлені на сайтах під назвами Journal Description або Aims and Scope. Згідно з тлумаченням співробітників видавництва Taylor & Fransis Group «Aims» — це мета, тобто те, чого

журнал намагається досягти своєю діяльністю, а «Score» — це те, як журнал буде це робити [5].

Інформацію в цих описах можна розділити на два блоки — інформаційний та аналітичний. В інформаційному зазвичай подають ISSN друкованого й онлайн видання, періодичність, факти зміни назви, контакти видавця, інформацію про редакторів і рецензентів, імпаکت-фактор, реферування та індексування базами даних, участь редакції у важливих видавничих ініціативах тощо. Факти з інформаційного блоку задовольняють основну потребу науковця — опублікувати власне дослідження, адже підтверджують чотири основні функції дослідницького видання: фіксування дати дослідження або заявлення пріоритету, підтвердження якості роботи через експертне оцінювання, архівування документа, поширення серед цільової аудиторії.

Аналітична частина представлена поясненнями концепції видання. До неї слід віднести: «контекст, цінності, цілі й предметна галузь журналу, повноваження журналу та його значення для громади, потенційні переваги для авторів і читачів, зобов'язання журналу щодо підтримання якості, важливі аспекти процесу публікування та поширення видання» [7].

Аналіз текстів свідчить, що саме цій частині видавці та редакція приділяють значну увагу. Тобто журнали, що індексовані однією з провідних наукометричних баз даних — Web of Science і відповідно мають імпакт-фактор, продовжують боротися за нових авторів шляхом використання рекламних стратегій в описах.

Було встановлено такі способи переконання авторів у якості наукового журналу під час первинної взаємодії з описами видань.

1. Опис читацької аудиторії. Ця інформація є важливою для авторів, адже опитування науковців свідчать, що вони «обирають журнали не лише на основі того, хто читатиме їхні роботи, а й того, що ці читачі, імовірно, зроблять із цим дослідженням, виходячи з того, де і як вони працюють» [11]. Відповідно виданням слід визначити й описати портрет свого читача. Аудиторію зазвичай описують за допомогою предмета наукового зацікавлення, наукового статусу читачів, сфери діяльності (теоретики чи практики), територіальної ознаки (міжнародний чи регіональний аспект) і навіть досвіду роботи науковців: *практики в галузі реклами й маркетингових досліджень, а також студенти й викладачі в понад 5000 університетах і 127 країнах; як досвідчені, так і молоді науковці з будь-якої частини світу.*

Також читацьку аудиторію добре ілюструють звертання до думки впливових осіб, лідерів у науковій сфері. Тому в описах наукових журналів, індексованих Web of Science, наводять відгуки відомих учених галузі про видання.

2. Пояснення мети журналу. Аналіз цього параметра засвідчив, що якісне видання прагне не лише публікувати результати досліджень, а й впливати на наукову діяльність у своїй сфері. Метою журналу може бути взаємодія між науковцями й практиками, налагодження наукового діалогу між різними профе-

сійними групами, стимулювання наукових пошуків на стику наук у міждисциплінарних виданнях тощо. Можна навести такі приклади мети: *сприяти утворенню діалогу між товариствами науковців, дизайнерів, розробників і дослідників, що вплине як на дизайн ігор, так і на дослідження про ігри в різноманітних суспільних контекстах; поліпшувати практичну комунікацію між медиками й пацієнтами, а також між установами та громадськістю.*

3. Підкреслення новизни й актуальності досліджень, підходів і предметної галузі видання. Необхідно акцентувати на тому, яку цінність мають статті журналу для читачів: *надає вам інформацію, яку ви можете використовувати вже сьогодні; нові дослідницькі студії, нові теоретичні концепції та нові способи розуміння того, як письмо застосовується в школах, трудових колективах і громадах.* Спосіб підкреслення значення публікацій варто поєднувати з тлумаченням тематики особливо в описах вузькоспеціалізованих і міждисциплінарних журналів: *дослідження відображають культуру як місце боротьби й спілкування, як прийняття та дисципліну влади».*

4. Підтвердження високих професійних компетентностей редакції та рецензентів журналу. Цей аспект можна реалізувати, описавши працівників журналу як авторитетних фахівців у своїй галузі: *всесвітньо відома команда редакторів і рецензентів з усіх відповідних напрямів медіапсихології, що дозволяє охопити широкий спектр досліджень і забезпечити найвищі наукові стандарти; міжнародна наукова редак-*

ційна колегія та широка мережа з 459 рецензентів з 34 країн світу). Також слід роз'яснити, як проходить процес добору та рецензування наукової роботи: *статті проходять жорсткий експертний огляд: їх вивчають редактор і щонайменше два анонімні рецензенти.*

Ще один варіант підтвердження високого професіоналізму колективу видання — це згадування відзнак журналу: *нагорода Національної ради викладачів англійської мови за досконалість публікацій з технічного й наукового спілкування.* Фаховість засвідчують також згадки про галузеві наукові підходи, методи: *різноманітні методи, зокрема текстовий, дискурсивний і риторичний аналіз спільно з авто/етнографією, нарративними та поетичними елементами.* Важливим є надання рекомендацій щодо особливостей підготовки матеріалів різних жанрів: *подавати есе, що є інтелектуально інноваційними, рефлексивними й актуальними для розвитку демократичних цінностей під час вивчення культури та комунікації; окрім дослідницьких есе, журнал публікує періодичні огляди важливих нових книг.*

5. Вказування на зв'язок із фаховими професійними асоціаціями, науковими товариствами, закладами вищої освіти. Належність до тієї чи іншої організації або співвіднесення з нею додає виданню авторитетності: *один з офіційних журналів престижної Міжнародної комунікаційної асоціації, читачами якого є понад 3500 її членів.*

Наша наукова розвідка корелює з пропозиціями видавництва-

ва Wiley-Blackwell, що в описах журналів має бути підкреслено унікальність видання, переваги для авторів і читачів, наведено аргументи, що висвітлюють досягнення редакції. Редактори Wiley-Blackwell стверджують, що це дозволить науковцям й іншим зацікавленим особам зрозуміти користь, яку вони отримують, читаючи саме цей журнал [12].

Висновки

Досвід журналів комунікаційної тематики, індексованих Web of Science, свідчить, що якісні світові видання з імпаکت-фактором прагнуть якомога більше й детальніше розповісти аудиторії про свої видавничі й наукові підходи. Для цього найкраще підходять описи журналів, оскільки саме з їх допомогою відбувається первинна комунікація, перша взаємодія з авторами. У цих текстах, щоб переконати читачів співпрацювати з виданням, використовують аргументи про широкую й фахову читацьку аудиторію; пояснення мети роботи журналу; підкреслення новизни й актуальності досліджень, підходів і предметної галузі видання; підтвердження високих професійних компетентностей редакції та рецензентів; вказування на зв'язок з фаховими професійними асоціаціями, науковими товариствами, закладами вищої освіти. Ці способи переконання працюють на підвищення авторитету видання і також відображають його якість. Детальний, ґрунтовний опис із роз'ясненням тематики, мети, концепції видання свідчить про його розвиток.

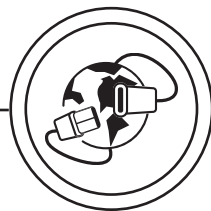
Таким чином, досліджені атрибути журнальних описів є важливими для ідентифікування якісних журналів уже під час первин-

ної комунікації, адже вони детально розкривають діяльність цих наукових видань, яка заслуговує на довіру.

Список використаної літератури/References

1. *Web of Science Journal Evaluation Process and Selection Criteria. Editorial Evaluation (quality)*. Retrieved from: <https://clarivate.com/web-of-sciencegroup/journal-evaluation-process-and-selection-criteria> [in English].
2. Kun, A. (2020). Time to Acceptance of 3 Days for Papers about COVID-19. *Publications*, 8 (2), 30. doi: <https://doi.org/10.3390/publications8020030> [in English].
3. Pawar, V. J. & Jawade, J. (2020). An insight into predatory journals. *Indian Public Health*, 64 (1), 86–89. doi: https://doi.org/10.4103/ijph.JPH_249_19 [in English].
4. Jain, M. & Sharma, A. & Yadav, N. R. & Jain, V. (2020). The need to harmonize research submission and publication. *Public Health Dentistry*, 18(2), 183. doi: https://doi.org/10.4103/jiaphd.jiaphd_46_20 [in English].
5. *Using a Journal's Aims & Scope and Instructions for Authors to Your Advantage*. Retrieved from: <http://authorservices.taylorandfrancis.com/what-where-and-why-using-a-journals-aims-scope-and-instructions-for-authors-to-your-advantage/> [in English].
6. *How to create a great Aims and Scope statement*. Retrieved from: <https://authorservices.wiley.com/editors/enhancing-discoverability/aims-scopes.html> [in English].
7. Hyland, K. (2009). 'The leading journal in its field': evaluation in journal descriptions. *Discourse Studies*, 11 (6), 703–720. <https://doi.org/10.1177/1461445609347234> [in English].
8. Rison, R. A. & Shepphird, J. K. & Kidd, M. R. (2017). How to choose the best journal for your case report. *Medical Case Reports*, 11(1), 1–9. doi: <https://doi.org/10.1186/s13256-017-1351-y> [in English].
9. Shokraneh, F. & Masoomi, R. & Amanollahi, A. & Ilghami, R. (2012). How to Select a Journal to Submit and Publish Your Biomedical Paper? *BiolImpacts*, 2(1), 61–68. doi: <https://doi.org/10.5681/bi.2012.008> [in English].
10. Regazzi, J. J. & Aytac, S. (2008). Author perceptions of journal quality. *Learned Publishing*, 21(3), 225–235. doi: <https://doi.org/10.1087/095315108X288938> [in English].
11. Tenopir, C. & Dalton, E. & Fish, A. & Christian, L. & Jones, M. & Smith, M. (2016). What Motivates Authors of Scholarly Articles? The Importance of Journal Attributes and Potential Audience on Publication Choice. *Publications*, 4(3), 22. <https://doi.org/10.3390/publications4030022> [in English].
12. *How to maximize the visibility of your journal*. Retrieved from: <https://authorservices.wiley.com/editors/enhancing-discoverability/index.html> [in English].

It is analyzed collaboration between authors and scientific journals on the first stage of their communication. It is emphasized on the fast and successful choice of scientific journal for article submission. It is also related with the problem of 'predatory' journals, which focus on obtaining financial benefits from publications and do not ensure the dissemination of scientific information. Based on scientific research

and publishers' recommendations, it is substantiated the importance of journal descriptions for first interaction with authors and decision-making by them on further cooperation.

Keywords: scientific journal; initial communication; audience; editor; reviewer; scientific journals' quality; 'predatory' journals.

Рецензент — Н. М. Вернигора, канд. наук із соц. ком.,
доц., Інститут журналістики Київського університету
ім. Бориса Грінченка

Надійшла до редакції 22.12.20